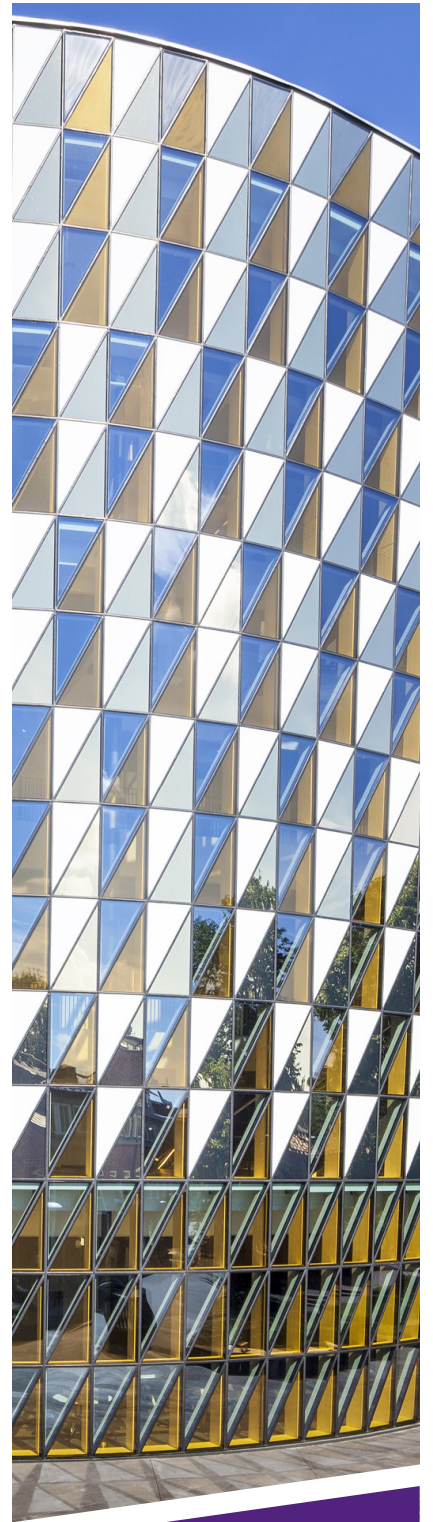


INVESTERINGS SIGNALEN



Juni 2014

INNEHÅLL

Sammanfattning	2
Om Investeringssignalen	3
Inledning	4
Utvecklingen för arkitekt- och teknikkonsultföretagen	10
Utvecklingen för industrikonserterna	19
Sysselsättningsläget	24
Kommande rapporter	25
Kontakt	25

SAMMANFATTNING

Positiva signaler från teknikkonsulter och arkitekter

Svenska Teknik&Designföretagens medlemsföretag signalerar om en fortsatt förbättring av orderläget. Samtliga branschsektorer – teknikkonsult-, industrikonsult- och arkitektföretag – rapporterar om förbättrat orderläge i majmätningen. Orderingången från den inhemska tillverkningsindustrin förbättras långsamt. Däremot går det trögare för exportindustrins orderingång. Detta är faktorer som påverkar industrikonsulternas utveckling. Sett till hur de svarat i enkäten ser det ändå ut som att utvecklingen går åt rätt håll, orderingången ökar och prisnivåerna likaså. För den bygg- och anläggningsorienterade delen av branschen, arkitekter och teknikkonsulter, ser utvecklingen ännu mer positiv ut. Utmaningarna är desamma som tidigare. Bristen på kompetens riskerar att skapa flaskhalsar och den svaga prisutvecklingen tär på företagets lönsamhet.

Utvecklingen av världsekonomin går långsamt framåt, men det har ännu inte resulterat i att exportorderingången ökat. Däremot ökar den inhemska efterfrågan från industrin. Detta är goda nyheter för industrikonsulterna som också rapporterar om ökande orderingång. Optimismen bland de medverkande industrikonsulterna i den här undersökningen är påtaglig, nästan alla förväntar sig en fortsatt tilltagande orderingång framöver. Prisutvecklingen går åt rätt håll. Genomsnittsarvodena ökar, om än långsamt. Inte minst om man jämför med kostnadsökningarna. På kort sikt kan lönsamheten komma att förbättras en aning igen, efter att försämrats under 2013, tack vare större ordervolymer och högre debiteringsgrader. Dock måste priserna öka för att lönsamheten ska kunna behållas eller förbättras.

För arkitekt- och teknikkonsultföretag ser utvecklingen mycket positiv ut, åtminstone sett till ordervolymer. Bostadsbyggandet fick ordentlig fart under 2013 och fortsätter att öka. Även uppdragen avseende övriga lokaler väntas vända upp igen. Samtidigt kommer stora planerade investeringar på infrastruktur- och anläggningssektorn att generera uppdrag under många år framöver. Så det ser ut som att den byggorienterade

delen av branschen går mot hektiska tider. Det som oroar är den svaga prisutvecklingen på, framförallt, infrastrukturektorn. Prispressen i offentliga upphandlingar blir allt större och genomsnittsarvodena ligger på 90-talsnivåer. Detta är en ohållbar utveckling. Bli arvodena för låga tvingas företagen offerera juniora konsulter i ett klimat som knappast stimulerar innovation eller kreativitet. Frågan man får ställa sig då är vilken kvalitet de lösningar som upphandlas kommer att ha. Kommer man att uppnå önskvärd hållbarhet, energieffektivitet eller livscykelkostnader då? Detta är alltså frågor som sträcker sig längre än teknikkonsultföretagens lönsamhet. De har påverkan på samhällets utveckling, och bör därför tas på allvar av alla berörda parter.

Rekryteringsbehovet fortsätter att öka. Bland teknikkonsult- och industrikonsultföretagen signalerar nästan alla att de behöver rekrytera. Även arkitektföretagens rekryteringsbehov ökar, i takt med att orderböckerna fylls på. Bristen på tillgängliga ingenjörer riskerar nu att skapa flaskhalsar i kapaciteten samt öka konkurrensen om den tillgängliga kompetensen. Detta innebär också att lönerna riskerar att drivas upp.

OM INVESTERINGSSIGNALEN

Investeringssignalen är Svenska Teknik&Designföretagens återkommande marknadsundersökning bland arkitektföretag, konsultföretag med bygg- och anläggningsverksamhet samt industrikonsulter. Den redovisar aktuell information om beläggning samt förväntningar på framtida orderläge och personalbehov. Företagen arbetar tidigt i investeringscykeln. I genomsnitt sker deras utrednings- och projekteringsinsats 12–18 månader före byggstart eller en industriell investering. Konsultföretagens unika position i investeringsprocessen innebär att marknadsundersökningen ger en tidig och tillförlitlig signal om förändringar i investeringsvolymen för t ex bostäder, infrastruktur samt industrins maskiner och processer.

Investeringssignalen mäter regelbundet branschens marknadssituation och publiceras tre gånger per år. Undersökningen baseras på ett representativt urval av branschföretag – merparten är STD-företagens medlemsföretag. Publikationen syftar till att öka kunskapen om branschen och att informera om dess marknadssituation och därmed ge såväl branschföretag som övriga intressenter bättre beredskap inför marknadsförändringar.

Verksamhet

Branschen delas in i arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultföretag. De två förstnämnda kategorierna utreder, projekterar och projektleder byggrelaterade investeringar i vid bemärkelse. Industrikonsultföretagen – eller något mer tydligt industriteknikkonsultföretagen – utreder och projekterar industrins tillverkningsprocesser och utvecklar industrins produkter. Arkitekt- och teknikonsultföretagen som projekterar alla slags byggnader och anläggningar, är de som projekterar fabriksbyggnaden medan industrikonsulten däremot tar sig an tillverkningsprocessen och/eller utvecklar de produkter som ska tillverkas.

Om branschen

Arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultbranschen utreder, projekterar och deltar i utvecklingen av fasta investeringar och produkter för ca 360 miljarder kronor i år. Sektorn påverkar därmed utvecklingen av omkring 10 % av Sveriges BNP, som under 2013 blev ca 3 600 miljarder kronor.

Branschens företag är i väsentlig omfattning verksamma i inledningen av investeringscykeln. Branschens utveckling och förväntningar om framtida marknadsläge ger därför en tidig och tillförlitlig signal om hur en betydande del av BNP kommer att utvecklas under det kommande året.

Om diagrammen

Orderstocksindex räknas fram genom en vägning mellan ineliggande orderstock per anställd och beläggningsgraden om 2, 3, 6 och 12 månader.

Konfidenskurvorna visar skillnaden mellan procentandelen av företagen som angivit en positiv förväntan på orderstockens utveckling och de som angivit en negativ förväntan. Om exempelvis 60 % förväntar sig en förbättrad utveckling, 20 % förväntar sig en försämrad utveckling (och övriga 20 % förväntar sig en oförändrad bild) blir nettotalet + 40.

Diagrammen över prisbildens utveckling och förväntan på personalstyrkans utveckling redovisar också nettotal och beräknas på samma sätt som konfidenstalen.

Om denna undersökning

Mätdatumet för denna undersökning är den 1 maj 2014. 93 medlemsföretag, med sammanlagt ca 16 000 anställda i Sverige, har deltagit i marknadsundersökningen. Svaren har samlats in under maj och juni.

93 medlems-
företag

16 000 anställda
i Sverige

INLEDNING

I konsultvärlden blåser positiva sommarvindar

STD-företagens medlemmar signalerar fortsatta förbättringar av orderläget och utvecklingen framöver ser positiv ut. Utmaningarna i branschen är desamma som tidigare. Den svaga prisutvecklingen oroar och bristen på kompetens riskerar att skapa flaskhalsar på vissa områden. Men det verkar i alla fall som att vi inte kommer ha brist på uppdrag i höst.

I den här undersökningen har vi introducerat några frågor om utvecklingen på regional nivå. Rapporten presenterar utvecklingen region för region under respektive verksamhetsområde (arkitekt, teknikkonsult eller industrikonsult). I några fall är det för få svarande för att kunna dra några slutsatser. Vi arbetar på för att förbättra svarsunderlaget framöver, så vi har tillräckligt många svar i varje region.

Om utvecklingen blir som väntat kommer företagen ha fullt upp under årets andra hälft. Därför kan det vara extra skönt med lite sommarledighet innan.

Vi önskar dig en skön och avkopplande sommar och möts igen i höst!

Juni 2014

Anders Persson

Tf vd, Svenska Teknik&Designföretagen

Investeringar inom sektorn

Tabellen nedan visar investeringarna inom sektorn under 2012 och 2013 samt prognoser för investeringsutvecklingen under 2014 och 2015.

De totala investeringarna på bygg- och anläggningssektorn var i princip oförändrade under 2013, jämfört med 2012. Sammanlagt investerades 291,6 miljarder kronor i bygg- och anläggningssektorn under 2013. Samtidigt som investeringarna i bostadsbyggandet ökat har de minskat för övriga lokaler, industribyggnader samt infrastruktur och anläggningar. Bostadsinvesteringarna ökade med 8 %, till 122 miljarder kronor under 2013. Investeringarna i övriga lokaler minskade med 3 % till knappt 91 miljarder kronor. Infrastruktur- och anläggningsinvesteringarna minskade med 4 % till 73 miljarder kronor.

Under 2014 väntas investeringarna öka med omkring 10 %. Bostadsinvesteringarna väntas fortsätta att öka, kanske med upp till 18 % under året. Samtidigt väntas övriga byggrelaterade investeringar öka igen. Lokal-

investeringarna väntas öka med ca 4 %. Samma ökning väntas för infrastruktur- och anläggningsinvesteringarna. Industrins lokalinvesteringar väntas öka igen efter ett par år med minskande investeringar. Även under 2015 väntas investeringarna i byggsektorn fortsätta att öka. Det är även fortsättningsvis bostadssektorn och infrastruktur- och anläggningssektorn som kommer att driva utvecklingen. Även lokalinvesteringarna väntas fortsätta att öka under 2015, med ett par %¹⁾.

Industrins investeringar i maskiner och utrustning fortsätter att minska i år, efter några år med tilltagande investeringar. Industrin gjorde stora investeringar i både byggnader samt maskiner och utrustning under åren 2011 och 2012. Därför är det inte överraskande att de minskar igen under något år. Under 2013 vände utvecklingen nedåt och investeringarna föll med ca 1 %, till 48,2 miljarder kr. I år väntas de falla med drygt 10 %. Utvecklingen för 2015 är något oklarare. Det är troligt att de planar ut kring 2014-års nivåer.

Investeringar i Sverige					
	2012	2013		2014 p	2015 p
	miljarder kr	miljarder kr	%	%	%
Bostäder	112,6	121,9	8	18	3
Lokaler	93,9	90,7	-3	4	2
Industribyggnader	7,4	6,0	-19	5	0
Infrastruktur och övriga anläggningar	76,7	73,0	-4	4	4
Bygginvesteringar totalt	290,6	291,6	0	10	3
Industrins investeringar i maskiner och utrustning enligt SCB och STD-företagen	48,7	48,2	-1	-11	0

Bygg- och industriinvesteringar 2013 samt prognos till 2014 och 2015 (fasta priser). Källa SCB och BI.

¹⁾ SCB Nationalräkenskaperna och BI Byggnkonjunkturen Nr 2, 2014.

Orderstocksindex och konfidensserie

I diagrammet nedan visas utvecklingen av orderstocksindex för arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultföretagen. Orderstocksindex är framräknat genom en vägning mellan inneiggande orderstock per anställd och beläggningsgraden om 2, 3, 6 och 12 månader.

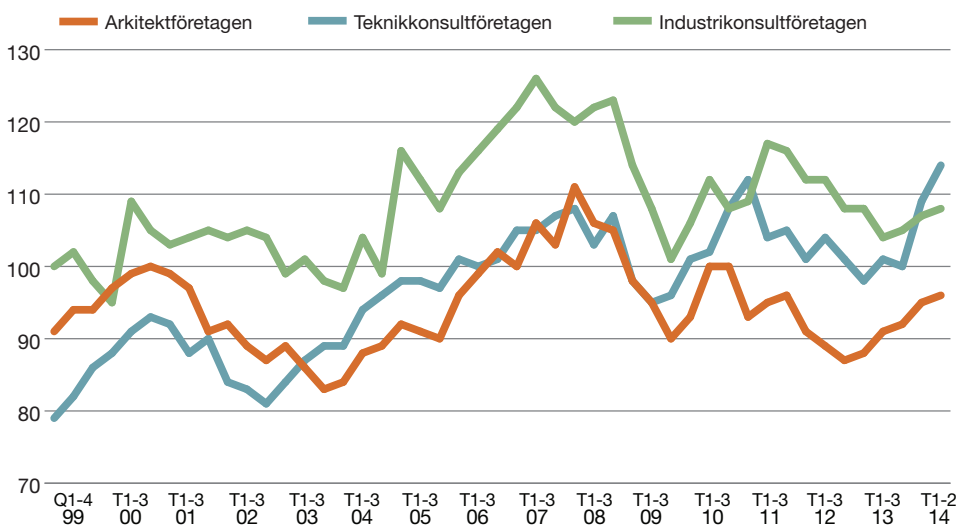
Orderstocksindex ökade för de tre delsektorerna – arkitekter, teknikonsulter och industrikonsulter – jämfört med läget i januari. Orderläget blir allt bättre, precis som förväntningarna visat en längre tid. Men återhämtningen går olika snabbt inom olika verksamhetsområden och kundsegment. Samtidigt som vissa närmar sig full beläggning avtar ordervolymer på andra områden. Men på det stora hela ökar orderingen.

Teknikkonsulternas orderstocksindex ökade till 114 i maj, mot 109 i januari, 100 i september 2013 och 101 i maj 2013. Den största ökningen har registrerats

i väntad beläggning om sex och tolv månader. Alltså, större delen av nytecknade ordrar gäller för uppdrag som inleds om sex till tolv månader. Arkitekternas orderstocksindex ökade till 96 i maj, från 95 i januari. I september 2013 var arkitekternas orderstocksindex 92, och i maj 2013 91. Det har varit en långsam men konsekvent ökning sedan bottennoteringen på 87 i september 2012. Industrikonsulternas orderstocksindex ökade till 108 i maj, från 107 i januari och 105 i september 2013. De senaste årens bottennotering var 104, i maj 2013.

Nedan illustreras orderstocksindex utveckling över tiden. Varje enskild punkt motsvarar orderläget vid mättidpunkten. Trenden är positiv och signalerna visar att trenden väntas fortsätta även framöver.

Utveckling orderstockindex

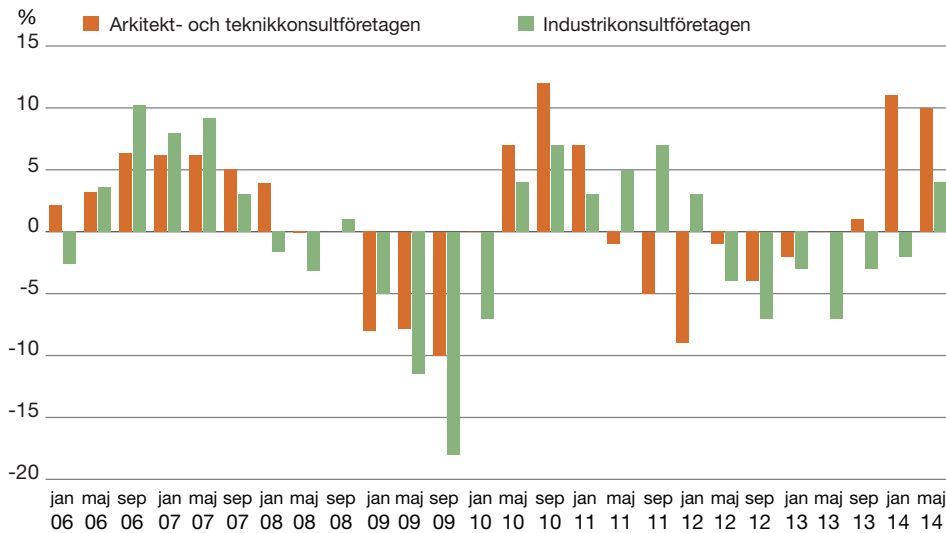


Orderstocksutveckling för arkitekt-, teknikonsult- och industrikonsultföretag.

I diagrammet nedan jämförs orderstocksindex med motsvarande period föregående år. Staplar ovanför nollstrecket indikerar förbättrat läge jämfört med samma period året innan. Så är fallet både för industri-konsulterna och teknikkonsult- och arkitektföretagen.

Industrikonsulternas orderstocksindex är 4 % bättre i maj 2014 än det var i maj 2013. Teknikkonsult- och arkitektföretagens orderstocksindex är 10 % bättre än det var vid samma tidpunkt förra året.

Procentuell utveckling av orderstockindex jämfört med samma period året innan

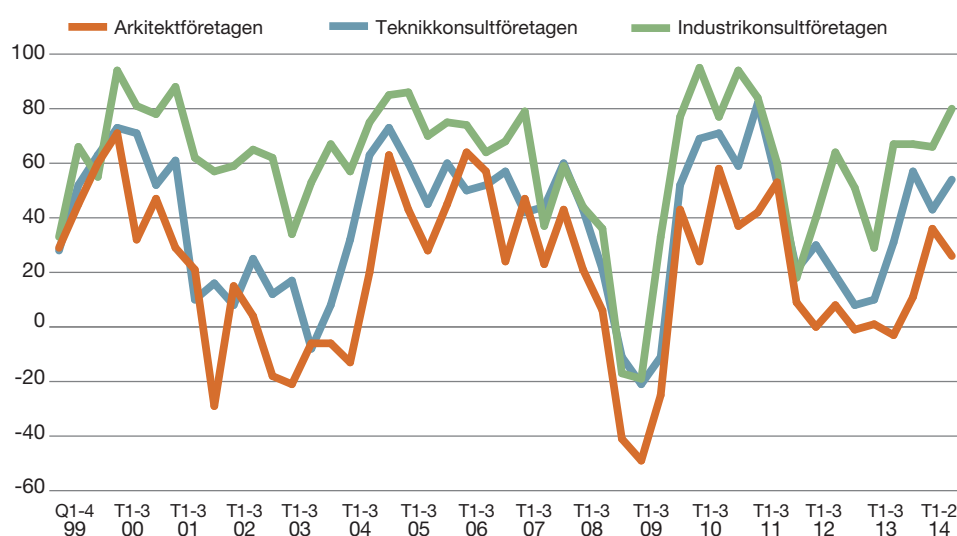


Orderstocksutveckling för arkitekt- och teknikkonsultföretag respektive industrikonsultföretag. Avser förändring av orderstocksindex i procent jämfört med samma period förra året.

Konfidenskurvorna nedan, som illustrerar företagens förväntningar på utvecklingen av orderläget över tiden, signalerar en sammantaget alltmer positiv framtidstro. Arkitektföretagens konfidenskurva pekar visserligen nedåt en aning, men det handlar mest om att det är fler företag som tror orderläget förblir oförändrat

fram till december. Andelen arkitektföretag som tror att orderläget försämras har alltså inte ökat. Teknikkonsulternas och industrikonsulternas konfidenskurvor fortsätter uppåt, vilket signalerar att man väntar sig fortsatt tilltagande ordergång.

Konfidensserie – orderläget om 6 månader



Konfidensserie, förväntningar på orderläget om 6 månader.

Arkitektföretagens konfidenskurva svängde nedåt en aning då nettotalet minskade till +26 (39-13) från +36 (50-14) i förra mätningen. I september 2013 var nettotalet +11 (26-15) och i maj 2013 -3 (15-18). Teknikkonsulternas konfidenskurva svänger uppåt igen, efter ett kort hack i kurvan vid den senaste mätningen. Nettotalet var +54 (57-3) i maj, mot +43 (51-8) i januari, +57 (64-7) i september och +31 (42-11) i maj förra året. Industrikonsulternas konfidenskurva svängde uppåt igen efter att ha planat ut vid den senaste mätningen. Nettotalet var denna gång +80 (84-4). Nästan fem av sex industrikonsulter tror alltså att orderläget förbättras fram till december. Nettotalet i januari var +66 (69-3) och +67 i september 2013.

Konfidenskurvorna säger inget om hur mycket orderläget väntas förändras, utan endast hur många som tror att det blir bättre respektive sämre eller oförändrat. Signalerna som konfidenskurvorna i diagrammet ovan sänder är att branschen befinner sig i en bra fas, sett till ordergång. Återhämtningen har inletts, vid olika tidpunkter för olika delbranscher, och den väntas fortsätta även framöver.

Prisbildens utveckling

Prisbildens utveckling inom teknikonsult- och arkitektsektorn skiljer sig lite beroende på verksamhetsområde. Medan teknikkonsulterna inom bygg- och anläggningssektorn rapporterar om fortsatt prispress så vände prisutvecklingen för industrikonsulterna och arkitekterna uppåt redan under hösten 2013. Det ser dock ut som att prispressen avtar för teknikkonsulterna. Andelen företag som rapporterade att de höjt sina arvoden ökade från 11 % i januari till 21 % i maj. Netto-talet, mellan de som höjt respektive sänkt sina arvoden, minskade till -17 (21-38) i maj, från -23 (11-34) i januari. I september 2013 var nettotalet -34 (7-41).

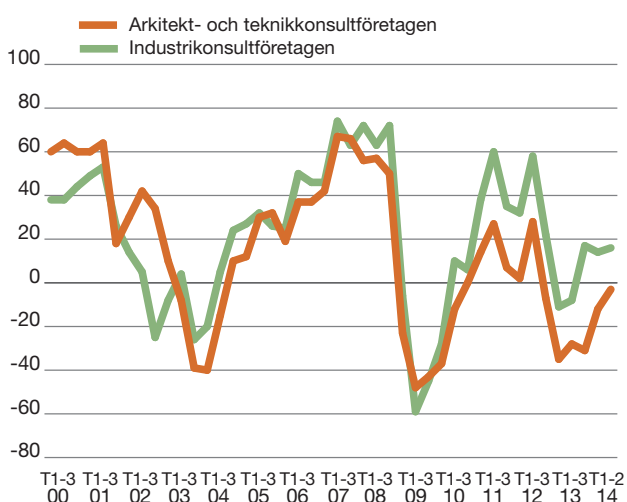
För arkitektföretagen vände prisutvecklingen under hösten 2013 efter ett par års prispress. Nettotalet, mellan de som höjt respektive sänkt sina arvoden, var +13 (26-13) i maj. Motsvarande siffra i januari var +3 (18-15) och -25 (8-33) i september 2013. Industri-konsulterna har haft en långsam återhämtning av arvodesnivåerna i ett par år, med lite svängningar upp och ned emellanåt. I maj var nettotalet +16 (37-21), mot +14 (27-13) i januari och +7 (20-13) i september 2013.

Nedan illustreras hur prisutvecklingen i branschen varit över tiden. Arkitekt- och teknikonsultföretagen redovisas tillsammans och industrikonsulterna för sig.

I diagrammet visas prisutvecklingen angiven som skillnaden mellan andelen företag som höjt respektive sänkt sina arvoden. Det ger ingen indikation om arvodesnivåer eller hur mycket priserna förändrats. För att följa

upp siffrorna presenterade ovan har en jämförelse gjorts över hur genomsnittsarvodena utvecklats mellan 2012 till maj 2014, enligt hur STD-företagens medlemmar rapporterat i Investeringssignalens undersökningar. Där framgår att teknikkonsulternas genomsnittsarvoden minskat med 2 % mellan 2012 (genomsnittligt arvode för helåret) och maj 2014. För industrikonsulterna har genomsnittsarvodet ökat med 2,5 % under samma period. Arkitekternas genomsnittsarvoden ökade med 4,1 % under samma period. Man kan därmed konstatera att utvecklingen som illustreras i diagrammet ovan stämmer rätt bra överens med hur genomsnittsarvodena inom sektorn utvecklats. Sedan skiljer det sig förstås åt mellan olika företag och kundsegment, inte minst beroende på om det är offentliga eller privata beställare. Det är dock tydligt att prisutvecklingen, mätt i genomsnittsarvodena, är svag om man jämför med t ex kostnadsutvecklingen i branschen. De generella omkostnaderna har ökat med 6,1 % mellan januari 2012 och maj 2014, och lönekostnaderna har ökat med 7,3 % under motsvarande period²⁾. Signalerna om en vändning i prisutvecklingen ska därför inte övertolkas. Företagen i branschen har svårt att höja sina arvoden i takt med kostnadsökningarna. Under senare år har man konsekvent ökat sina debiteringsgrader, för att balansera den svaga prisutvecklingen. Men det är verktyg med en tydlig begränsning. Det finns ett tak för hur högt debiteringsgraden kan gå och den gränsen närmar sig. Samtidigt blir konkurrensen på vissa sektorer, som infrastruktur- och anläggningssektorn, allt hårdare vilket pressar priserna. Detta trots att uppdragsvolymen ökar och att de flesta företagen har fullt upp. Det är viktigt att prisutvecklingen blir bättre framöver, för att företagen ska kunna bibehålla sin lönsamhet. Problematiken med den dåliga prisutvecklingen berör inte enbart teknikkonsulternas lönsamhet. Prispressen kan tvinga teknik konsulter att offerera mer juniora konsulter och därför lösningar som t ex inte tar tillräcklig hänsyn till livscykelkostnad eller energieffektivitet. Därför berörs också samhället i stort. Det gäller för konsulterna att övertyga sina beställare om fördelarna med att investera mer i projektering, för bättre planering, process, energi-effektivisering och livscykelkostnader. För att uppnå detta måste man i upphandlingar kunna ta större hänsyn till andra aspekter än lägsta pris. Kvalitetsaspekten måste få större utrymme.

Prisbildens utveckling – nettotal



Prisbildens utveckling sedan senaste mätningen. Anger nettotal.

²⁾ Enligt branschens index, Faktorprisindex för konsulttjänster (K84).

UTVECKLING FÖR ARKITEKT- OCH TEKNIKKONSULTFÖRETAGEN

Sammantaget kan man se en ökande ordergång på bygg- och anläggningssektorn. Det är framförallt bostadsinvesteringarna som driver uppgången under året. Men förbättringar väntas på samtliga delsektorer.

Inte minst på de viktiga delsektorerna bostäder, övriga hus och infrastruktur. Mer detaljerad information om utvecklingen på de olika delsektorerna presenteras i kommande avsnitt för arkitekter respektive teknik konsulter.

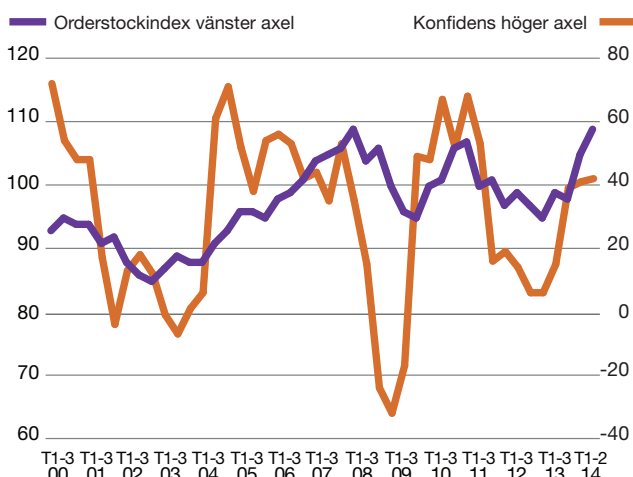
Tabellen nedan visar arkitekt- och teknik konsultföretagens samlade förväntningar på orderlägets utveckling per delsektor fram till december 2014.

Arkitekter & teknik konsulter maj 2014					
Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökad	Oförändrad	Minskad	2013	2012
Bostäder	64	33	3	10	12
Övriga hus	38	52	10	30	32
Industribyggnader	16	72	12	7	7
Infrastruktur	43	48	9	23	31
Övriga anläggningar	30	59	11	13	6
Miljö/utredningar	25	70	5	10	7
Stadsplanering	26	74	0	7	5
Totalt vägt	37 (39)	55 (52)	8 (9)	100%	

Förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på delsektorer.

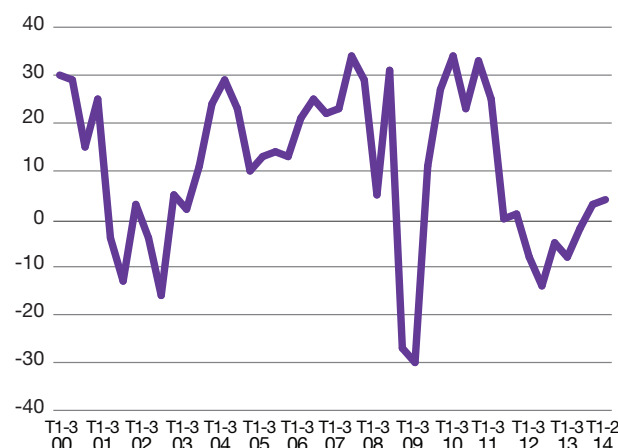
I diagrammet nedan syns arkitekternas och teknik konsulternas gemensamma orderstocksindex och konfidensindikator. Båda kurvorna fortsätter att stiga, vilket indikerar att en ökning i faktiska ineliggande orderstockar skett samtidigt som man tror att ordergången kommer fortsätta att öka.

Orderstock vs förväntningar på orderläget



Uppdragen avseende industribyggnader svänger uppåt en aning efter att ha mattats av under det senaste året. Nettotalet i maj var +4 (16-12) mot +3 (13-10) i januari och -2 (13-15) i september 2013.

Totalprognos – uppdrag avseende industribyggnader



Arkitektföretagen

Arkitektföretagens orderläge har fortsatt att förbättras under våren. Orderstocksindex ökade till 96, från 95 i januari. Förväntningarna på orderlägets utveckling blir också alltmer positiva. 57 % av de medverkande företagen tror att det kommer att vara bättre i december, endast 3 % att det försämras. Konfidensnettotalet blir då +54 (57-3). Motsvarande siffra i januari var +38 (45-7). I september 2013 var det +44 (48-4) och i maj 2013 +12 (33-21). Trenden det senaste året har varit tydlig, med successivt alltmer optimistiska framtidsutsikter för arkitektföretagen. Det tilltagande bostadsbyggandet har en stor del i den positiva utvecklingen för arkitektföretagen. Antalet påbörjade lägenheter under 2013 har reviderats upp till 31 400, mot tidigare förväntade 28 500. Det är en ökning med 46 % jämfört med 2012 då 21 500 lägenheter påbör-

jades. Prognosen för 2014 är 35 100 och för 2015 är den 36 000³⁾. Detta har balanserat nedgången i lokalinvesteringarna, som föll med 3 % under 2013. De väntas dock öka igen under 2014 och 2015, precis som investeringarna i industribyggnader. Allting tyder på att arkitektföretagen går mot en intensiv period, med tilltagande ordervolymer. De positiva signalerna har också lett till att allt fler arkitektföretag behöver nyrekrytera. Hur lönsamheten utvecklas återstår att se, men rimligtvis bör den förbättras. Genomsnittsarvodena har visserligen ökat med några procent de senaste åren, men inte i samma takt som kostnadsökningarna.

Nedan redovisas arkitektföretagens förväntningar på orderlägets utveckling, fördelat på delsektorer samt delsektorernas respektive andel av omsättningen under 2012 och 2013.

Arkitekter maj 2014					
Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökad	Oförändrad	Minskad	2013	2012
Bostäder	70	30	0	25	21
Övriga hus	35	48	17	53	50
Industribyggnader	9	77	14	6	6
Infrastruktur	33	50	17	5	6
Övriga anläggningar	13	62	25	2	3
Miljö/utredningar	13	80	7	3	4
Stadsplanering	29	71	0	6	10
Totalt vägt	41 (43)	48 (51)	11 (6)	100%	

Arkitekternas förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på delsektorer.

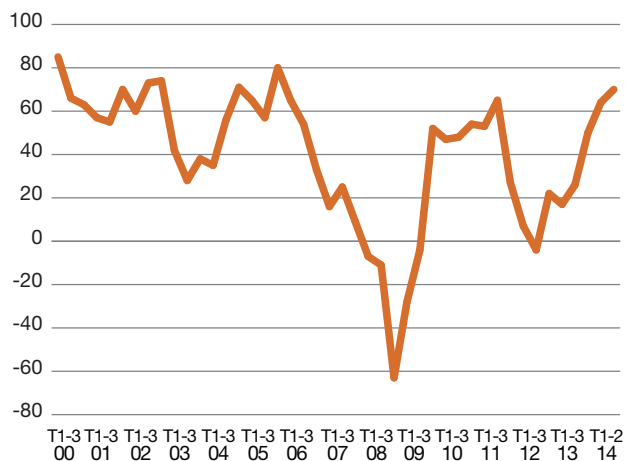
Konfidensnettotalen är positiva för de två viktigaste delsektorerna; bostadsuppdrag och övriga hus (lokaler). Inte minst för bostadsuppdrag är förväntningarna mycket positiva. 70 % av de medverkande företagen tror att orderingången ökar, samtidigt som inget företag tror att den minskar, fram till årsskiftet. Detta ger konfidensnettotalet +70 (70-0). För övriga hus är konfidensnettotalet något lägre +18 (35-17). Motsvaran-

de siffra i januari var +36 (44-8). Uppdragen avseende stadsplanering väntas fortsätta att öka; konfidensnettotalet var +29 (29-0). För industribyggnader och övriga (kraft- och energi) anläggningar är konfidensnettotalen negativa; -5 (9-14) för industribyggnader respektive -12 (13-25) för övriga anläggningar.

³⁾ Byggnadskonjunkturen nr 2, 2014

I diagrammet intill illustreras konfidenskurvan för bostadsprojektering som uppvisar en fortsatt positiv trend.

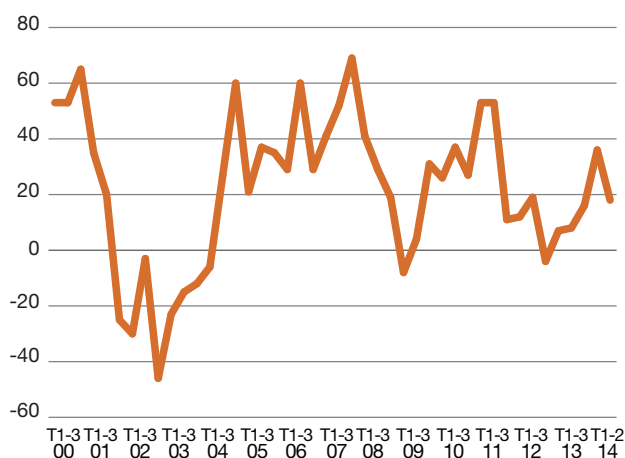
Arkitektföretag – prognos avseende bostadsprojektering, netttotal



Arkitekternas förväntningar avseende bostadsprojektering om 6 månader.

Inom området ”övriga hus” är arkitektföretagen fortfarande överlag positiva, även om nettotalet minskat en aning. Man har dock registrerat en svag ökning i uppdrag avseende kontorslokaler, samtidigt som uppdragen från offentliga beställare fortsätter att öka. För handeln är trenden alltjämt negativ; orderingsgången minskar. När det gäller upplevelselokaler (hotell, konserthus, teater, etc) kan man ana en svag ökning av orderingsgången.

Arkitektföretag – prognos avseende ”övriga hus”, netttotal



Arkitekternas förväntningar avseende övriga hus (kontor, handel, upplevelse och offentliga lokaler) om 6 månader.

Arkitektföretagens debiteringsgrad ökade en aning under våren. Den var i genomsnitt 77,3 % under perioden januari till maj. Under föregående period (september till januari) var den 77,1 %, precis som perioden innan. De flesta (63 %) arkitektföretagen tror att debiteringsgraden förblir oförändrad fram till årsskiftet,

30 % tror att den ökar och 7 % tror att den minskar. Sett till de nivåer debiteringsgraden legat under de senaste åren är det rimligt att tro att den kommer att öka ytterligare under andra halvan av 2014, för att närma sig 80 % i genomsnitt.

Regional rapportering, arkitekter

Övre Norrland (Lappland, Norrbotten, Västerbotten):
11 % av de svarande har verksamhet i regionen. Det är för litet underlag för att kunna dra några slutsatser.

Nedre Norrland (Ångermanland, Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Gästrikland):

7 % av de svarande har verksamhet i regionen. Det är för litet underlag för att kunna dra några slutsatser.

Västra Svealand (Dalarna, Närke, Västmanland):

4 % av de svarande har verksamhet i regionen. Det är för litet underlag för att kunna dra några slutsatser.

Östra Svealand, exklusive Stockholm (Uppland, Södermanland):

44 % av de svarande har verksamhet i regionen. 50 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +50 (50-0). 17 % av företagen tror att orderläget förbättras perioden fram till december samtidigt som resterande tror att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +17 (17-0). Personalstyrkan har ökat för 25 % av de medverkande företagen under våren. För övriga har den varit oförändrad. 33 % tror att den växer under årets andra hälft. Övriga tror den förblir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet +33 (33-0).

Stockholm:

78 % av de svarande har verksamhet i regionen. 62 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +62 (62-0). 48 % av företagen tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +48 (48-0). Personalstyrkan har ökat för 69 % av de medverkande företagen under våren och minskat för 8 % av dem, vilket ger nettotalet +61 (69-8). 58 % tror att personalstyrkan växer under årets andra hälft och övriga att den förblir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet +58 (58-0).

Västra Götaland, exklusive Göteborg (Dalsland, Bohuslän, Västergötland):

22 % av de svarande har verksamhet i regionen. 17 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det var oförändrat, vilket ger nettotalet +17 (17-0). Vart femte (20 %) företag tror att orderläget förbättras under perioden fram till december och övriga att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +20 (20-0). Personalstyrkan har ökat för 40 % av de medverkande företagen under våren, och inte minskat för något av dem. Samtliga företag tror personalstyrkan förblir oförändrad fram till årsskiftet.

Göteborg:

33 % av de svarande har verksamhet i regionen. 78 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren och övriga att det är oförändrat, vilket ger nettotalet +78 (78-0). 56 % tror att orderläget förbättras fram till december och 11 % att det försämras, vilket ger konfidensnettotalet +45 (56-11). Personalstyrkan har ökat för 14 % av de medverkande företagen under våren och minskat för 29 % av dem, vilket ger nettotalet -15 (14-29). 62 % tror dock att den växer under årets andra hälft. Inget företag tror att den minskar. Detta ger konfidensnettotalet + 62 (62-0).

Östra Götaland (Östergötland, Småland, Gotland, Öland):

19 % av de svarande har verksamhet i regionen. 78 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren och övriga att det är oförändrat, vilket ger nettotalet +78 (78-0). 17 % av företagen tror att orderläget förbättras till årsskiftet, lika många tror att det försämras. Detta ger nettotalet +/-0 (17-17). Personalstyrkan har ökat för 17 % av de medverkande företagen under våren. För övriga har den varit oförändrad. 20 % tror att den växer under årets andra hälft. Inget företag tror att den minskar. Detta ger konfidensnettotalet + 20 (20-0).

Södra Götaland, exklusive Malmö (Halland, Skåne, Blekinge):

22 % av de svarande har verksamhet i regionen. 60 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det varit oförändrat. 40 % av företagen tror att orderläget förbättras fram till årsskiftet och övriga att det förblir oförändrat, vilket ger nettotalet +40 (40-0). Personalstyrkan har ökat för hälften av de medverkande företagen under våren, och inte minskat för något av dem. 25 % tror att personalstyrkan växer under årets andra hälft och övriga tror den blir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet +25 (25-0).

Malmö:

30 % av de svarande har verksamhet i regionen. 75 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren och 13 % att det försämrats, vilket ger nettotalet +62 (75-13). 56 % tror att orderläget förbättras fram till december och 11 % att det försämras, vilket ger konfidensnettotalet +45 (56-11). Personalstyrkan har ökat för 17 % av de medverkande företagen under våren, och inte minskat för något av dem. Detta ger nettotalet +17 (17-0). 62 % av företagen tror att personalstyrkan växer under årets andra hälft. Övriga tror att den förblir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet + 62 (62-0).

Teknikkonsultföretagen (bygg- och anläggningsorienterade konsultföretag)

Teknikkonsulterna inom bygg, anläggning och installation sänder signaler om fortsatt förbättrat orderläge. Orderstocksindex ökade till 114 i maj, från 109 i januari och 100 i september 2013. Förväntningarna kring orderlägets utveckling blir också allt mer positiva. Konfidensnettotalet, som visar skillnaden mellan andelen företag som tror orderläget förbättras respektive försämras, ökade till +54 (57-3). Motsvarande siffra i januari var +43 (51-8). Det är väldigt få företag som tror att orderläget kommer att försämras framöver.

Utvecklingen på de olika delsektorerna är tydlig. Konfidensnettotalet är positiva för samtliga delsektorer, vilket indikerar att det är övervägande positiva förväntningar bland de medverkande företagen när det kom-

mer till orderlägets utveckling. Inte minst på de viktiga delsektorerna infrastruktur och övriga hus, som tillsammans representerar drygt hälften av uppdragsvolymen, väntas orderingången fortsätta att öka. För övriga hus är konfidensnettotalet +37 (41-4). I januari i år var det +30 (42-12). För infrastruktur är konfidensnettotalet +40 (47-7), mot +39 (53-14) i januari. Även för övriga (kraft och energi) ökade konfidensnettotalet. Det var +32 (37-5) i maj, mot +18 (27-9) i januari.

Nedan redovisas teknikkonsultföretagens förväntningar på orderlägets utveckling, fördelat på delsektorer, samt delsektorernas respektive andel av omsättningen under 2012 och 2013.

Teknikkonsulter maj 2014					
Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökad	Oförändrad	Minskad	2013	2012
Bostäder	57	36	7	7	8
Övriga hus	41	55	4	26	25
Industribyggnader	22	67	11	8	8
Infrastruktur	47	46	7	26	41
Övriga anläggningar	37	58	5	15	7
Miljö/utredningar	32	64	4	11	9
Stadsplanering	18	82	0	7	2
Totalt vägt	39 (42)	56 (49)	5 (9)	100%	

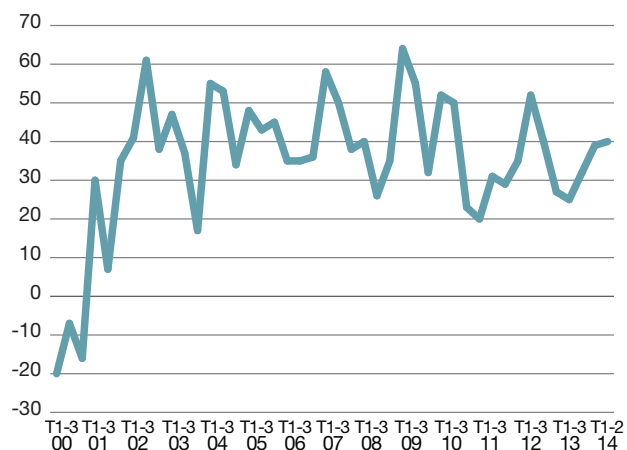
Teknikkonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på delsektorer.

På delsektorn för övriga hus ökade andelen uppdrag avseende offentliga lokaler mellan januari och maj, i likhet med bilden arkitektföretagen rapporterat. 19 % av de medverkande teknikkonsulterna rapporterade att uppdragen för offentliga lokaler ökat medan 11 % rapporterade att de minskat. 39 % av teknikkonsulterna rapporterade också att uppdragen avseende kontorslokaler ökat, mot endast 7 % som svarat att de minskat. Precis som arkitektföretagen rapporterade teknik-

konsulterna att uppdragen avseende handeln minskat. 4 % rapporterade att ordervolymen ökat, medan 8 % rapporterade att den minskat. För uppdrag avseende upplevelselokaler (hotell, konserthus, teater, etc.) var det dock något fler som svarat att uppdragen ökat än andelen företag som sade att volymen minskat; 11 % respektive 7 %.

I diagrammet intill illustreras förväntningarna på infrastrukturektorn över tiden.

Teknikkonsultföretagen – prognos avseende infrastruktur, netttotal



Teknikkonsulternas förväntningar avseende infrastruktur om 6 månader.

Teknikkonsulternas debiteringsgrader förbättrades under våren. Den genomsnittliga debiteringsgraden under perioden januari till maj var 77,0 %. Under föregående period var den 75,8 % och dessförinnan 75,4 %. Trenden är positiv och ser ut att fortsätta i samma riktning även framöver. 59 % av de medverkande företagen trodde att debiteringsgraden ökar fram till årsskiftet. Inget företag trodde att den skulle försämrans. Detta ger konfidensnettotalet +59 (59-0). Motsvarande siffra i januari var +42 (47-5).

Lösamheten verkar ha svängt uppåt igen under våren efter att ha försämrats under 2013. 37 % av teknik konsulterna rapporterade att rörelsemarginalen förbättrats under perioden januari till maj, medan 25 % rapporterade att den försämrats. Detta ger nettotalet +12 (37-25). När det gäller utvecklingen framöver tror 38 % av företagen att rörelsemarginalen förbättras medan endast 6 % tror att den försämrans, vilket ger konfidensnettotalet +32 (38-6).

Teknikkonsulterna ser ut att vara på väg in i en ny period med höga beläggningsgrader och ökande ordergång. Infrastrukturinvesteringarna ökar igen och kommer troligtvis fortsätta att öka under kommande år. Samtidigt ökar investeringarna i bostads- och lokalbyggandet, så det ser onekligen ut som goda tider framöver. De orosmoln som ändå finns på himlen rör den ökande konkurrensen på marknaden, när internationella aktörer attraherats till Norden av de

omfattande investeringsplanerna i Sverige och Norge. Det är inte så mycket själva konkurrensen som oroar, utan snarare effekten den har på prisnivåerna. Prispressen tilltar och prisnivåerna som offereras i offentliga upphandlingar blir allt lägre. Arvodensnivåerna ligger på 90-talsnivåer enligt flera av företagen som deltagit i undersökningen. När det dessutom råder konkurrens om kompetensen, som driver upp lönekostnaderna, blir ekvationen svår för teknikkonsultföretagen. Problemet är att det inte enbart handlar om enskilda företags lönsamhet utan kvaliteten och hållbarheten i de lösningar som upphandlas av det offentliga. När priserna pressas allt för mycket får företagen offerera juniora konsulter och pressa kostnaderna så mycket som möjligt. Det är inte en situation som stimulerar kreativitet och innovation. Risken är då att de lösningar som upphandlas inte är så energieffektiva, hållbara eller kostnadseffektiva i investeringsskedet eller över livscykeln som vore önskvärt. Detta är en av branschens största utmaningar framöver. Att nå arvodesnivåer som möjliggör de bästa lösningarna för beställaren. Ansvaret för att uppnå detta måste ligga på samtliga aktörer, inte enbart teknikkonsulterna. Även upphandlande enheter måste inse att systematisk press på priser i slutändan hämmar innovation och kvalitet. Men teknikkonsulterna måste också bli bättre på att kommunicera vad de kan leverera och fördelarna med att investera lite mer i projekteringskedet.

Regional rapportering, teknikkonsulter

Övre Norrland (Lappland, Norrbotten, Västerbotten):
32 % av de svarande har verksamhet i regionen. 25 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet + 25 (25-0). Nära vart tredje företag (29 %) tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat; vilket ger konfidensnettotalet +29 (29-0). Personalstyrkan har varit oförändrad för samtliga företag under våren. 29 % av dem tror dock att den växer under årets andra hälft. Övriga tror den blir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet +29 (29-0).

Nedre Norrland (Ångermanland, Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Gästrikland):

46 % av de svarande har verksamhet i regionen. Endast 10 % av dem rapporterar att orderläget förbättrats under våren. Lika många rapporterade att det försämrats. Detta ger nettotalet +/-0 (10-10). Inget företag tror att orderläget förbättras fram till årsskiftet. 11 % tror att det försämras, vilket ger nettotalet -11 (0-11). Personalstyrkan har ökat för vart femte (20 %) av de medverkande företagen under våren, samtidigt som den har minskat för vart tionde (10 %) företag, vilket ger nettotalet +10 (20-10). Vart tionde företag tror att den växer under hösten och lika många tror att den minskar, vilket ger konfidensnettotalet +/- (10-10).

Västra Svealand (Dalarna, Närke, Västmanland):

64 % av de svarande har verksamhet i regionen. 9 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Lika många rapporterar att det försämrats. Detta ger nettotalet +/- (9-9). Vart femte (20 %) företag tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat; vilket ger konfidensnettotalet +20 (20-0). Personalstyrkan har ökat för vart tredje (30 %) av de medverkande företagen under våren. För övriga har den varit oförändrad, vilket ger nettotalet +30 (30-0). Hälften av företagen tror att den växer under årets andra hälft. Inga tror att den minskar, vilket ger konfidensnettotalet +50 (50-0).

Östra Svealand, exklusive Stockholm (Uppland, Södermanland):

64 % av de svarande har verksamhet i regionen. 31 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 6 % uppger att det försämrats. Detta ger nettotalet +25 (31-6). Knappt vart femte (19 %) företag tror att orderläget förbättras perioden fram till december samtidigt som resterande tror att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +19 (19-0). Personalstyrkan har ökat för 31 % av de medverkande företagen under våren. För övriga har den varit oförändrad. Samma sifför redovisas avseende förväntningarna på personalstyrkans utveckling, vilket ger konfidensnettotalet +31 (31-0).

Stockholm:

76 % av de svarande har verksamhet i regionen. 70 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 4 % uppger att det försämrats under samma period. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +66 (70-4). 68 % av företagen tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +68 (68-0). Personalstyrkan har ökat för 61 % av de medverkande företagen under våren och minskat för 4 % av dem. 75 % tror att den växer under årets andra hälft. Övriga tror den förblir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet +75 (75-0).

Västra Götaland, exklusive Göteborg (Dalsland, Bohuslän, Västergötland):

81 % av de svarande har verksamhet i regionen. 27 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 7 % uppger att det försämrats under samma period. Detta ger nettotalet +20 (27-7). Vart femte (20 %) företag tror att orderläget förbättras under perioden fram till december, övriga tror att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +20 (20-0). Personalstyrkan har ökat för 8 % av de medverkande företagen under våren, och inte minskat för något av dem. Hälften av företagen tror att personalstyrkan växer fram till december, övriga tror den förblir oförändrad. Detta ger konfidensnettotalet +50 (50-0).

Göteborg:

90 % av de svarande har verksamhet i regionen. 41 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 14 % uppger att det försämrats under samma period. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +27 (41-14). Tre av fyra (75 %) tror att orderläget förbättras fram till december. Övriga tror att det blir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +75 (75-0). Personalstyrkan har ökat för 38 % av de medverkande företagen under våren, och har minskat för 5 % av dem. 62 % tror att den växer under årets andra hälft. Inget företag tror att den minskar. Detta ger konfidensnettotalet + 62 (62-0).

Östra Götaland (Östergötland, Småland, Gotland, Öland):

67 % av de svarande har verksamhet i regionen. 15 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +15 (15-0). Alla medverkande företag tror att orderläget förblir oförändrat fram tills årsskiftet. Personalstyrkan har ökat för 17 % av de medverkande företagen under våren, och har minskat för 8 % av dem. 25 % tror att den växer under årets andra hälft, medan 8 % tror att den minskar. Detta ger konfidensnettotalet + 17 (25-8).

Södra Götaland, exklusive Malmö (Halland, Skåne, Blekinge):

64 % av de svarande har verksamhet i regionen. 15 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 8 % uppger att det försämrats under samma period. Samtliga företag tror att orderläget förblir oförändrat fram till årsskiftet. Personalstyrkan har ökat för 18 % av de medverkande företagen under våren, och inte minskat för något av dem. 17 % tror att personalstyrkan växer under årets andra hälft. Övriga tror den blir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet +17 (17-0).

Malmö:

50 % av de svarande har verksamhet i regionen. Endast 23 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 31 % uppger att det försämrats. Detta ger nettotalet -8 (23-31). 23 % tror att orderläget förbättras fram till december. Övriga tror att det blir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +23 (23-0). Personalstyrkan har ökat för 36 % av de medverkande företagen under våren, och har minskat för 9 % av dem. Detta ger nettotalet +27 (36-9). Hälften av företagen tror att den växer under årets andra hälft. Övriga tror den förblir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet + 50 (50-0).

UTVECKLINGEN FÖR INDUSTRIKONSULTERNA

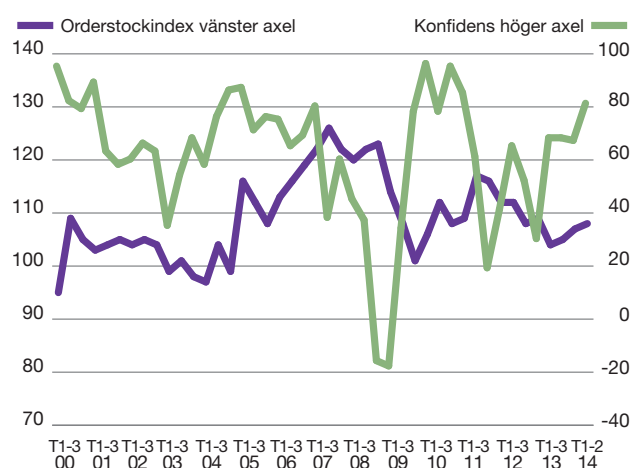
Industrikonsulternas orderläge fortsatte att förbättras under våren. Orderstocksindex ökade till 108 i maj, från 107 i januari och 105 i september 2013. Förväntningarna är fortsatt mycket positiva.

Konfidensnettotalet, som visar skillnaden mellan andelen företag som tror orderläget förbättras respektive försämras, var + 87 (87-0). I januari var det +90 (90-0) och i september förra året +67 (73-6). De allra

flesta tror alltså på fortsatt ökande ordergång. Ordergången för svensk industri har ökat under våren, samtidigt som den har minskat en aning för exportindustrin ⁴⁾.

I diagrammet till höger visas orderstocksindex utveckling tillsammans med konfidenskurvas utveckling. Konfidensindikatorn, som illustreras av den blå kurvan nedan, fortsätter att öka och närmar sig maxnivåer. Den röda kurvan visar orderstocksindex utveckling över tiden. Trenden är ett stigande orderstocksindex, vilket betyder förbättrat orderläge.

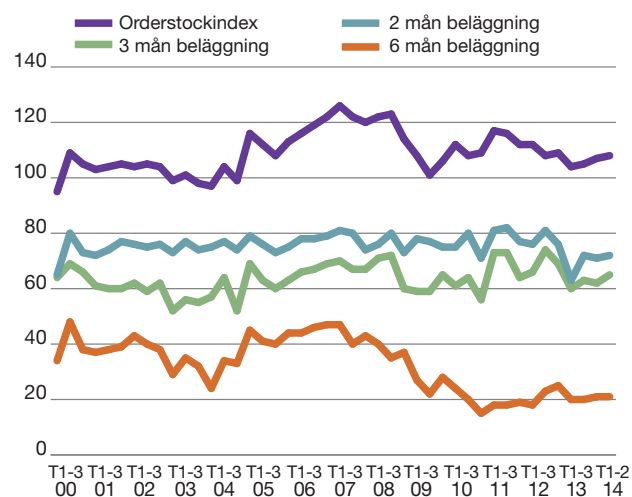
Orderstockindex vs konfidens om orderläget om 6 månader



Industrikonsulterna, orderstock vs konfidens (förväntningar på orderläget om 6 månader)

I diagrammet intill visas återigen orderstocksindex tillsammans med beläggningsgraderna om 2, 3 och 6 månader. Efter en negativ utveckling av orderstocksindex sedan 2011 har det vänt uppåt. En trend som enligt företagens förväntningar ser ut att fortsätta.

Orderstockindex och beläggning – industrikonsultföretagen



Industriteknikkonsulterna, orderstock och beläggning (2, 3 & 6 månader)

⁴⁾ Teknikföretagens Konjunkturbarometer, nr 2 - 2014

I tabellen nedan illustreras företagens förväntningar på orderläget utveckling för de olika delsektorerna. Sammantaget är bilden liknande den som visades i januari. Företagen är övervägande positiva eller neutrala avse-

ende utvecklingen framöver. Högst netttotal redovisas för uppdrag avseende information/utbildning; +67 (67-0). Nettotalet är även mycket högt för den största delsektorn, produktutveckling; +45 (50-5).

Industriteknikkonsulter maj 2014					
Delsektorer	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökad	Oförändrad	Minskad	2013	2012
Produktions-/processutveckling	52	43	5	15	35
Produktutveckling	50	45	5	35	32
Teknisk IT	36	64	0	14	13
Information/utbildning	67	33	0	11	10
Annat	33	67	0	25	10
Totalt vägt	49 (48)	48 (48)	3 (4)	100%	

Industriteknikkonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på delsektorer.

I tabellen nedan redovisas förväntningarna fördelat på de olika kundsegmenten.

Industriteknikkonsulter maj 2014					
Kundsegment	Förväntningar (%)			Andel volym (%)	
	Ökad	Oförändrad	Minskad	2013	2012
Gruvindustrin	43	36	18	4	5
Trä/massa/pappers industrin	50	42	8	4	5
Läkemedels/kemiska industrin	25	75	0	6	8
Livsmedelsindustrin	10	90	0	2	2
Metall/maskinindustrin					
Metallindustri	31	69	0	4	5
Maskinindustri	35	59	6	2	6
Verkstadsindustri	53	41	6	12	17
Tillverkning el/optik/telekom prod	22	67	11	4	4
Tillverkning fordon/transport medel	60	40	0	32	24
Energi/kraft	69	23	8	11	12
Andra kundsegment	11	89	0	19	12
Totalt vägt	44 (46)	52 (46)	4 (8)	100%	

Industriteknikkonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling om 6 månader, fördelat på kundsegment.

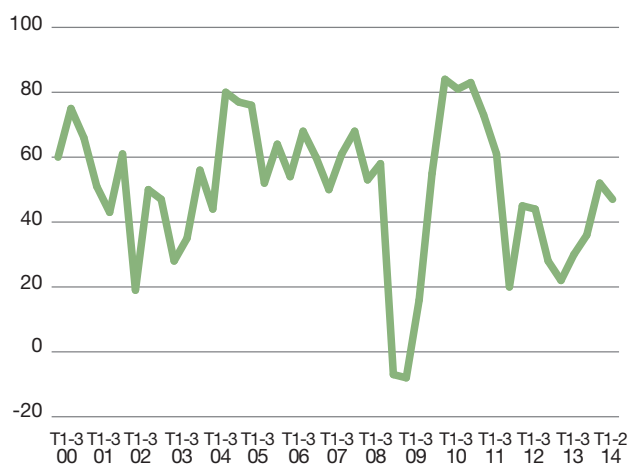
Förväntningarna för hur orderläget kommer att utvecklas för de olika kundsegmenten har inte förändrats speciellt mycket sedan den förra mätningen. Det är övervägande positiva förväntningar för alla kundsegment. För den viktiga fordonssektorn är förväntningarna alltså goda. 60 % tror på förbättrat orderläge och inget företag tror på försämrat orderläge i december. Det ger nettotalet +60 (60-0). Motsvarande siffra i

januari var +50 (61-11). Uppdragen från trä- och pappersmassaindustrin väntas öka. Nettotalet där är +42 (50-8), vilket är en rejäl svängning upp jämfört med januari, då det var +/-0 (12-12). Generellt kan sägas att de flesta tror på bibehållen eller förbättrad orderingång. Andelen företag som tror orderläget kommer att vara sämre i december än det var i maj är mycket liten, sammantaget 4 %.

Nedan visas diagram över utvecklingen på konfidenskurvorna för de olika delsektorerna. Trenden är positiv

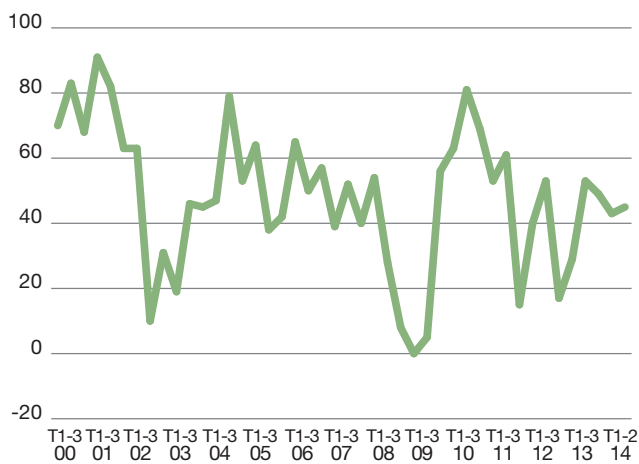
både för uppdrag avseende produktions- och processutveckling.

Uppdrag avseende produktions-/processutveckling



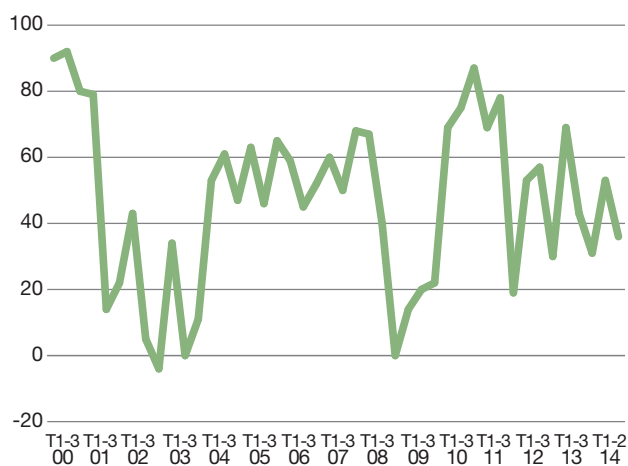
Industriteknikkonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling för uppdrag avseende produktions- och processutveckling. Netttotal.

Uppdrag avseende produktutveckling



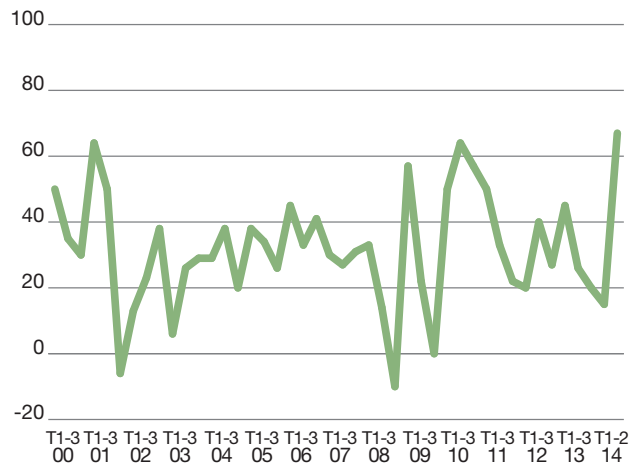
Industriteknikkonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling för uppdrag avseende produktutveckling. Netttotal.

Uppdrag avseende teknisk IT



Industriteknikkonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling för uppdrag avseende teknisk IT. Netttotal.

Uppdrag avseende teknisk information/utbildning



Industrikonsulternas förväntningar på orderstockens utveckling för uppdrag avseende teknisk information/utbildning. Netttotal.

Industrikonsulternas debiteringsgrader har ökat under våren, jämfört med föregående period. Den genomsnittliga debiteringsgraden bland de medverkande företagen var 79,1 %, mot 76,5 % under föregående period. Det är den högsta noteringen sedan september 2012. Två av tre företag (67 %) tror att debiteringsgraden fortsätter att öka. Inget företag tror att den försämras fram till december.

Med högre arvoden och debiteringsgrader bör rimligtvis lönsamheten öka också. Så verkar också var fallet. 65 % av industrikonsulterna rapporterade att rörelsemarginalen förbättrats under våren jämfört med föregående period. 22 % rapporterade dock att den försämrats. För övriga var den oförändrad. De allra flesta tror att den fortsätter att öka. 71 % tror att rörelsemarginalen förbättras framöver medan endast 4 % tror att den försämras.

Regional rapportering, industrikonsulter

Övre Norrland (Lappland, Norrbotten, Västerbotten):
54 % av de svarande har verksamhet i regionen. 43 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +43 (43-0). Nära vart tredje företag (29 %) tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +29 (29-0). Personalstyrkan har endast ökat för 14 % av de medverkande företagen under våren. För övriga har den varit oförändrad. Två av tre (67 %) tror dock att den växer under årets andra hälft. Övriga tror den blir oförändrad. Detta speglar i alla fall rekryteringsintentioner och behov. Frågan är om de finner den kompetens de behöver?

Nedre Norrland (Ångermanland, Jämtland, Härjedalen, Medelpad, Gästrikland):

46 % av de svarande har verksamhet i regionen. 33 % av dem rapporterar att orderläget förbättrats under våren. Övriga uppger att det var oförändrat. Detta ger nettotalet +17 (17-0). Vart tredje företag (33 %) tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat. Detta ger konfidensnettotalet +33 (33-0). Samma siffror redovisas för förväntningarna på orderstockens utveckling fram till december; +33 (33-0). Personalstyrkan har endast ökat för 17 % av de medverkande företagen under våren. För övriga har den varit oförändrad. Nära två av tre (60 %) tror dock att den växer under årets andra hälft. Övriga tror den blir oförändrad. Detta speglar i alla fall rekryteringsintentioner och behov. Frågan är även här om de finner den kompetens de behöver?

Västra Svealand (Dalarna, Närke, Västmanland):

64 % av de svarande har verksamhet i regionen. 22 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 11 % rapporterar att det försämrats. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +11 (22-11). Vart tredje företag (29 %) tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +33 (33-0). Personalstyrkan har ökat för vart tredje (33 %) av de medverkande företagen under våren. För 11 % har den minskat. För övriga har den varit oförändrad. 55 % tror att den växer under årets andra hälft medan 11 % tror att den minskar. Framtidsutsikterna i regionen är alltså inte odelat, men överlag, positiva.

Östra Svealand, exklusive Stockholm (Uppland, Södermanland):

64 % av de svarande har verksamhet i regionen. 22 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +22 (22-0). Drygt vart tredje (36 %) företag tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +36 (36-0). Personalstyrkan har ökat för 38 % av de medverkande företagen under våren. För övriga har den varit oförändrad. 37 % tror att den växer under årets andra hälft medan 13 % tror att den minskar.

Stockholm:

76 % av de svarande har verksamhet i regionen. 31 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 8 % uppger att det försämrats under samma period. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +23 (31-8). 42 % av företagen tror att orderläget förbättras perioden fram till december, resterande tror att det förblir oförändrat; vilket ger konfidensnettotalet +42 (42-0). Personalstyrkan har ökat för hälften (50 %) av de medverkande företagen under våren, och varit oförändrad för övriga. 73 % tror att den växer under årets andra hälft, medan 9 % tror att den minskar, vilket ger konfidensnettotalet +64 (73-9).

Västra Götaland, exklusive Göteborg (Dalsland, Bohuslän, Västergötland):

81 % av de svarande har verksamhet i regionen. 46 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 23 % uppger att det försämrats under samma period. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +23 (46-23). 31 % av företagen tror att orderläget förbättras perioden fram till december, medan 8 % tror att det försämrats, vilket ger konfidensnettotalet +23 (31-8). Personalstyrkan har ökat för vart tredje (33 %) av de medverkande företagen under våren, och minskat för 8 % av dem. Samma siffror redovisades avseende förväntningarna på personalstyrkans utveckling; +25 (33-8).

Göteborg:

90 % av de svarande har verksamhet i regionen. 61 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. 11 % uppger att det försämrats under samma period. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +50 (61-11). Tre av fyra (75 %) tror att orderläget förbättras fram till december. Övriga tror att det blir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +75 (75-0). Personalstyrkan har ökat för 61 % av de medverkande företagen under våren, och har minskat för 11 % av dem. 78 % tror att den växer under årets andra hälft medan 11 % tror att den minskar, vilket ger konfidensnettotalet + 67 (78-11).

Östra Götaland (Östergötland, Småland, Gotland, Öland):

67 % av de svarande har verksamhet i regionen. Hälften av dem (50 %) uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +50 (50-0). 43 % tror att orderläget förbättras fram till december. Övriga tror att det blir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +43(43-0). Personalstyrkan har ökat för 44 % av de medverkande företagen under våren och minskat för 11 % av dem. Samma siffror redovisades avseende förväntningarna på personalstyrkans utveckling; +33 (44-11).

Södra Götaland, exklusive Malmö (Halland, Skåne, Blekinge):

64 % av de svarande har verksamhet i regionen. 44 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Övriga uppger att det är oförändrat. Detta ger nettotalet +44 (44-0). 29 % tror att orderläget förbättras fram till december. Övriga tror att det blir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +29 (29-0). Personalstyrkan har ökat för 33 % av de medverkande företagen under våren och minskat för 22 % av dem. 37 % tror att personalstyrkan växer under årets andra hälft samtidigt som inget företag tror att den försämraras, vilket ger konfidensnettotalet +37 (37-0).

Malmö:

50 % av de svarande har verksamhet i regionen. Endast 14 % av dem uppger att orderläget i regionen förbättrats under våren. Lika många (14 %) uppger att det försämrats. Detta ger nettotalet +/-0 (14-14). 17 % tror att orderläget förbättras fram till december. Övriga tror att det blir oförändrat, vilket ger konfidensnettotalet +17 (17-0). Personalstyrkan har ökat för 14 % av de medverkande företagen under våren och minskat för 29 % av dem. Detta ger nettotalet -15 (14-29). 33 % tror att den växer under årets andra hälft. Övriga tror den förblir oförändrad, vilket ger konfidensnettotalet + 33 (33-0). Lite mindre positivt läge i Malmö, med andra ord, jämfört med övriga regioner.

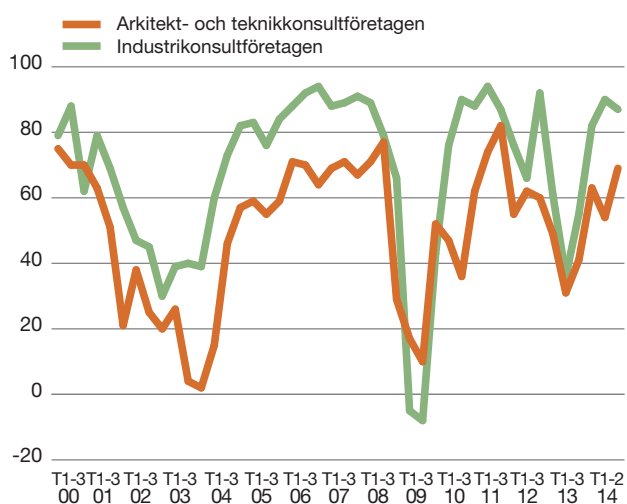
SYSSELSÄTTNINGSLÄGET

Rekryteringsbehovet är tilltagande på alla tre sektorerna.

Industrikonsulternas kurva är kvar nära maxnivåer, där alla företag behöver rekrytera. De byggorienterade företagens kurva ökar till nivåer där fler än hälften av företagen signalerar rekryteringsbehov.

I diagrammet nedan illustreras rekryteringsbehovets utveckling över tiden. Arkitekt- och teknikkonsultföretagen presenteras gemensamt.

Förväntningar på personalstyrkans utveckling om 6 mån – netttotal



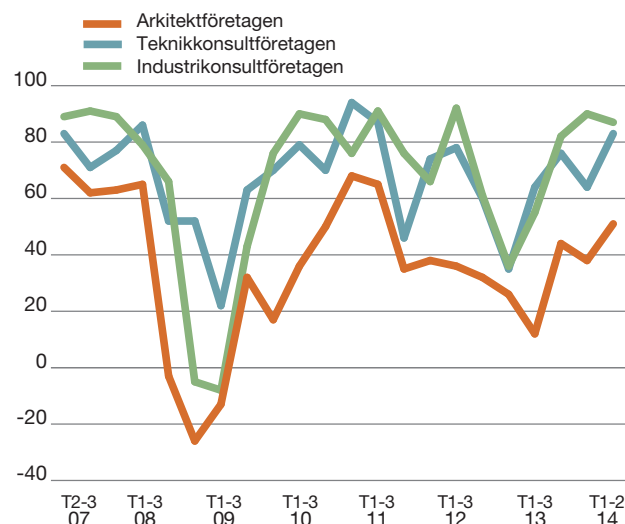
Förväntningar på personalstyrkans utveckling om 6 månader.
Teknikkonsulter och arkitekter tillsammans vs industriteknikkonsulter.

Diagrammet ovan visar tydligt att rekryteringsbehovet ökar i branschen. Nästan alla industrikonsulter behöver rekrytera. Teknikkonsulterna närmar sig de nivåerna. Arkitektföretagen uppvisar allt större rekryteringsbehov, där fler än hälften signalerar att de avser nyanställa under den kommande halvårsperioden.

Industrikonsulternas netttotal var +87 (87-0) i den här mätningen, i princip oförändrat jämfört med i januari då det var +90 (90-0). I september 2013 var det +82 (86-4) och i maj förra året +55 (59-4). Teknikkonsulternas netttotal var +83 (83-0), mot +64 (67-3) i januari och +76 (76-0) i september förra året. Arkitektföretagens netttotal var +54 (57-3) i maj. I januari var

Diagrammet nedan visar kurvorna för arkitekter och teknikkonsulter separat, samt för industriteknikkonsulter.

Förväntningar på personalstyrkans utveckling om 6 mån – netttotal



Förväntningar på personalstyrkans utveckling om 6 månader.
Teknikkonsulter, arkitekter var för sig samt industriteknikkonsulter.

det +38 (45-7) och i september förra året var det +44 (48-4).

Vid sidan av den svaga prisutvecklingen är kompetensförsörjningen branschens största utmaning. Framförallt på ingenjörssidan, där kompetensbristen är som störst. Det kan dels leda till flaskhalsar i kapaciteten, dessutom skapar det konkurrens om personal, vilket driver upp lönerna. Det blir ytterligare en faktor som slår mot lönsamheten. På arkitektsidan är tillflödet av ny kompetens mer balanserat med behovet.

David Cramér/STD-företagen/2014-06-26

KOMMANDE RAPPORTER

Under 2014 publiceras Investeringssignalen:

- Mätdatum 1 september 2014: marknadsundersökningen genomförs under september och oktober. Rapporten publiceras i oktober.

Under 2014 publiceras även:

- Branschkommunikén, augusti
- Branschöversikten/Sector Review, december

Läs också gärna Almegas rapporter där chefekonomen Lena Hagman genom fakta och analyser rapporterar om tjänstesektorns betydelse för den svenska ekonomin. Rapporterna innehåller analyser och prognoser kring tjänstesektorns utveckling, vissa tjänstebranschers utveckling samt makroekonomiska analyser och prognoser.

- Tjänsteindikatorn: Publiceras 4 ggr/år, kvartalsvis.
- Konjunkturindikatorn: Publiceras 2 ggr/år

För Almegas rapporter, besök: almega.se under fliken politik och ekonomi.

KONTAKT

Information om STD-företagens verksamhet lämnas av:

Anders Persson, tf vd

Tel/mobil: 08-762 69 17

E-post: anders.persson@std.se

Branschinformation och frågor om Investeringssignalen och övriga marknadsrapporter lämnas av:

David Cramér, marknadsanalytiker

Tel/mobil: 08-762 67 02

E-post: david.cramer@std.se

Branschöversikter, Branschkommunikéer, analyser och tidigare upplagor av Investeringssignalen återfinns på www.std.se.